

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๕๑๐.๑/๕๒๖๗

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ผลการพิจารณาคำร้อง (กรณีปัญหาความขัดแย้งระหว่างนายทุนผู้เลี้ยงหอยแครงกับกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ท ๓๓๒๒ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. สำเนารายงานการประชุมหารือกรณีปัญหาความขัดแย้งระหว่างนายทุนผู้เลี้ยงหอยแครงกับชาวประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๙๐ ชุด

๓. สรุปผลการดำเนินการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๙๐ ชุด

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอเสนอเรื่อง ผลการพิจารณาคำร้อง (กรณีปัญหาความขัดแย้งระหว่างนายทุนผู้เลี้ยงหอยแครงกับกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้ เข้าข่ายต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓)

ทั้งนี้ เรืองดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีให้แจ้งผลความก้าวหน้าของการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (๕ มีนาคม ๒๕๕๖) รับทราบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามรายงานผลการตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ ๑๐๕๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง สิทธิในกระบวนการยุติธรรมและสิทธิชุมชน กรณีปัญหาความขัดแย้งระหว่างนายทุนผู้เลี้ยงหอยแครงกับกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี ในการที่นายทุนนำพันธุ์หอยแครงไปเพาะเลี้ยงและกั้นแนวเขตโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายและไม่ให้ประชาชนคนอื่นเข้าไปจับหอยแครง จึงมีลักษณะเป็นการครอบครองเพื่อประโยชน์เฉพาะตน จึงเป็นการใช้สิทธิซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นและนำมาสู่ปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชน แม้ว่าจังหวัดปัตตานีจะได้มีการประชุมและได้ข้อสรุปในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งดังกล่าวแล้วแต่ปัญหาความขัดแย้งยังคงดำรงอยู่ นอกจากนี้ปัญหาเรื่องความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติก็ได้เกิดขึ้นเฉพาะในพื้นที่อ่าวปัตตานีเท่านั้น แต่ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศด้วย ดังนั้น เพื่อให้ปัญหาในลักษณะดังกล่าวได้รับการแก้ไขในภาพรวม ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอ และมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และข้อเสนอเพิ่มเติมของรองนายกรัฐมนตรี (นายปลอดประสพ สุรัสวดี) ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแนวทางการใช้พื้นที่และการแก้ไขปัญหา กรณีความขัดแย้งในการทำประมงในพื้นที่สาธารณประโยชน์ พิจารณาดำเนินการต่อไปความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้คณะรัฐมนตรีรับทราบผลการพิจารณาคำร้อง (กรณีปัญหาความขัดแย้งระหว่างนายทุนผู้เลี้ยงหอยแครงกับกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี) ตามข้อเสนอแนะคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓. สารสำคัญ/ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเรียนว่า สืบเนื่องจากเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการเสนอขอให้ประกาศกำหนดที่จับสัตว์น้ำประเภทที่อนุญาตเพาะเลี้ยงหอยแครงในพื้นที่อ่าวปัตตานี ให้เป็นที่อนุญาตตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งคณะกรรมการจังหวัดปัตตานีมิได้มีการประกาศกำหนดพื้นที่อนุญาตดังกล่าวเนื่องจากตกลงเงื่อนไขการอนุญาตเพาะเลี้ยงในที่อนุญาตไม่ได้ จึงเกิดข้อพิพาทระหว่างกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านและกลุ่มผู้เลี้ยงหอยแครงในพื้นที่เรื่อยมาทำให้เกิดข้อร้องทุกข์ต่าง ๆ ต่อมาภายหลังการบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ทำให้การเพาะเลี้ยงหอยทะเลถูกกำหนดให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ต้องประกอบกิจการในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรา ๗๗ ซึ่งประกาศกำหนดโดยคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด

๔. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเรียนว่า ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการบริหารจัดการทรัพยากรและจัดระเบียบการประมงทั้งในระดับพื้นที่และในภาพรวมระดับประเทศตามแนวทางและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมาอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงของการบังคับใช้พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๔๐ จังหวัดปัตตานีมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจังหวัดปัตตานีมีอำนาจในการประกาศกำหนดที่จับสัตว์น้ำประเภทที่อนุญาตเพาะเลี้ยงหอยแครงภายในเขตท้องที่ของตน โดยต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นอกจากนี้ ยังได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพทำการประมง (พหุภาคี) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีประมงจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ มีตัวแทนภาครัฐ นักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา สมาคมการประมงจังหวัดปัตตานี สมาพันธ์ประมงพื้นบ้านแห่งประเทศไทย สมาคมชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดปัตตานี สภาเกษตรกรและผู้แทนชาวประมงร่วมเป็นคณะกรรมการ โดยได้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่รอบอ่าวปัตตานีและที่ประชุมมีมติไม่ประกาศกำหนดที่จับสัตว์น้ำประเภทที่อนุญาตเพาะเลี้ยงหอยแครง ต่อมาได้มีการบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ และมีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดังที่บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๒ คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด ซึ่งประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกรมเจ้าท่า อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าทำการอัยการจังหวัด พาณิชย์จังหวัด นายอำเภอในเขตท้องที่ที่มีการประมง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด เป็นกรรมการโดยตำแหน่งและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสิบสามคนเป็นกรรมการโดยมีประมงจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดปัตตานีได้จัดให้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ เพื่อพิจารณาประกาศกำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและที่ประชุมมีมติเสียงข้างมากไม่ประกาศกำหนดพื้นที่เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ประเภทการเพาะเลี้ยงหอยทะเล ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี นอกจากนี้ กรมประมงได้จัดให้มีการประชุมหรือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามมติคณะรัฐมนตรีโดยจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ โดยจังหวัดปัตตานีรับทราบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเห็นชอบในหลักการของการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนโดยแจ้งว่ามติไม่ประกาศพื้นที่อนุญาตให้มีการเพาะเลี้ยงหอยทะเลในพื้นที่อ่าวปัตตานีดังกล่าวผ่านการจัดเวทีประชาคมของชุมชนรอบอ่าวปัตตานี และคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดก็มีมติเสียงข้างมากเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๕. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๖ ให้รับทราบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามรายงานผลการตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้ดำเนินการพิจารณาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการเข้าถึงหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการกำกับ ควบคุม ตรวจสอบ พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ การมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนและผู้ที่ได้รับหรืออาจจะได้รับผลกระทบจากการอนุญาต รวมถึงข้อเสนอเพิ่มเติมของรองนายกรัฐมนตรี (นายปลอด ประสพ สุรัสวดี) ว่า การแก้ไขปัญหาคดีความขัดแย้งในการทำประมงในพื้นที่สาธารณประโยชน์ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการ โดยให้คำนึงถึงการให้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เป็นธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุด

๔. ข้อเสนอแนะของส่วนราชการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้ว จึงขอเสนอเรื่องผลการพิจารณาคำร้อง (กรณีปัญหาความขัดแย้งระหว่างนายทุนผู้เลี้ยงหอยแครงกับกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี) มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษฎา บุญราช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมประมง

กองบริหารจัดการทรัพยากรและกำหนดมาตรการ

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๖๑ ๒๐๑๑

โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๔๖๘๙